

P. H. MULLER



DE „TAAK” EN DE „BETEKENIS” VAN HET JUBILEERENDE TIJD- SCHRIFT VOOR ONS CHRISTELIJK VOLKSDEEL

DE Vriend des Huizes” maakt met dit nummer vijftig jaargangen vol!

Dat de redactie zich in dit, bij tijdschriften zeldzaam voorkomende feit verheugt, ziet ge, lezer, aan dit nummer, waaraan (alsof dat mogelijk ware!) „grootere zorg” nog is besteed dan gewoonlijk aan elke aflevering gespendeerd wordt. En ge ziet het ook aan het opschrift boven dit artikel, bij het schrijven waarvan de auteur zich min of meer gevoelt als een feestredenaar.

Ik zei het al: het gebeurt niet vaak dat een blad de vijftig jaargangen haalt. En nog zeldzamer is het verschijnsel, dat een periodiek bij het ingaan van zijn vijftigste jaar tegelijk een nieuw tijdperk van bloei inluidt. Menig mensch vindt, eenmaal de vijftig gepasseerd, de beste krachten verbruikt en over zijn taak moet men dan al lang, niet alleen een gevestigde opinie bezitten, doch in het sterke besef daarvan ook reeds eenige decennien hebben gearbeid.

Nu, dit heeft ons blad in elk geval gemeen met een mensch. Dat het een taak te vervullen had in het Christelijk gezin, daarvan was al de eerste redactie overtuigd en welke die taak was, waarin zij bestond, ook daarover was men het stellig eens, ook al werd zij niet tegenover de lezers geformuleerd.

De stichters en vele van de abonnees die met hen De Vriend gekend hebben in zijn jonge jaren, zijn lang al overleden. Ik betwijfel het sterk, of anderen dan de redactie-secretaris het oog kunnen laten gaan over de trotsche

reeks van vijftig gebonden jaargangen. Maar die eerste abonnees hebben stellig niet met méér enthousiasme gegrepen naar elke nieuwe aflevering dan zij, die er thans blij om zijn, het tijdschrift technisch en naar den inhoud op de hoogte van den tijd te vinden.

Ons blad heeft een verleden, waarin het de moeite waard is, zich te verdiepen. Wie ertoe in de gelegenheid is, de lange ontwikkeling nog eens na te gaan, zal daaruit niet weinig leeren omtrent de geschiedenis der grafische vakken, zoo goed als omtrent de historie der Christelijke vertelling. Wanneer wij ons evenwel thans bezinnen willen dan is het niet op de historie van het tijdschrift, maar op de taak, waartoe het geroepen is en de beteekenis, welke het bezit.

Beteekenis heeft een tijdschrift eerst dan, wanneer het een taak beseft en in de mate waarin het deze vervult. Zijn beteekenis, zijn invloed en zijn waarde dus, hangt af van het inzicht in zijn taak, d.w.z. zijn dienst en van de mate, waarin het, in de vervulling daarvan, trouw is. Laten wij dus beginnen, de aandacht bij de taak te bepalen.

Het jubileerende tijdschrift is van den aanvang af bestemd geweest voor het gezin. Het bedoelde in zijn inhoud iets te bieden aan de ouders en de kinderen, iets te zeggen tot den eenvoudigen en den meer ontwikkelde lezer. En het deed dat zoowel in artikelen over allerlei

onderwerpen als in novellen, verhalen en gedichten. *Niet* wilde de maandelijksche tijdschrift-inhoud enkel of voornamelijk bloote kennis vermeederen, uitgaande van de onjuiste meening, dat kennen wijzer, „dus” beter maakt. Wél ging, naar de bedoeling van hen, die over publicatie van het ingezondene beslissen moesten, van al datgene, wat in de kolommen afgedrukt werd, die stille sprake uit eener welbewuste Christelijke levens- en wereldaanschouwing. Zij het dan natuurlijk zóó, dat elke medewerker in zijn taal en op zijn wijze getuigde van die visie. Gelukkig, dat te allen tijde die uitteraard nog al eens uiteenlopende wijzen, rustig naast elkaar bestaan konden.

Het gezin telt in den regel zoowel oudere als jongere leden. Het lag dus voor de hand, dat ons jubileerend tijdschrift, wilde het, naar zijn bedoeling, inderdaad begroet worden als een *vriend* des huizes, iets te bieden moest hebben aan de ouders, maar óók aan de kinderen en dan aan de groote evengoed als aan de kleine. Vader moest er iets in vinden van zijn gading doch moeder ook en als groote broer of zus thuis kwamen, dan lag ook voor hen het blad op tafel of stak het in den courentenhanger.

Komt een vriend van het gezin in de rustige avonduren eens oploopen, bezoekt hij de familie, als de leden rond de tafel zitten, ieder met zijn eigen bezigheid, niemand verwacht dan van hem, dat hij zal vermoeien met een wetenschappelijk of kunstzinnig betoog. Dat doet ook onze papieren Vriend niet. Hij geeft raadsels op aan de kleinsten en doet, onderwijl zij de oplossingen zoeken, een prettig verhaal aan de grootten, die luisteren. Een anderen avond loopt hij even op en wisselt met vader onder de rook van een sigaar van gedachten over een onderwerp uit de geschiedenis van den dag, dat in het centrum staat van beider belangstelling. O, hij houdt er niet van, een zwaar-

wichtige „boom” op te zetten en ook speelt hij de schoolmeester niet, die u nu wel eens haarfijn vertellen zal, hoe 't precies zit. Hij, de papieren Vriend, is ook in dit opzicht eender als de man: hij komt, zit neer, praat een poosje, hetzij ernstig, hetzij vroolijk — en gaat dan weer heen.

Maar, de Vriend is onze vriend, omdat wij hem kennen. Wat hij te zeggen en te vertellen heeft is in den regel wel de moeite waard, dat we er naar luisteren. Verhaalt hij een geschiedenis, dan bedoelt hij niet: te preeken. Hij weet dat er een echt en vol genot in steekt te vertellen om de aandacht te boeien — zonder meer, al doet hij bij tijden ook wel graag een vertelling, die aan het denken zet . . . En weet hij iets mee te deelen uit het leven der natuur, uit de historie, uit den arbeid van groote mannen: hij kent zijn luisteraars en zijn lezers genoeg om te weten, dat ze ook daarvoor belangstelling koesteren.

Evenwel: heeft het blad, dat zich elke maand aandient als een Vriend een . . . taak? Vervult hij dien en vervult hij dien goed met te bieden wat hij, doende zooals ik het beschreef, biedt? Mag er tegenover een vriend en dus óók tegenover den onzen en in dit geval, wel gesproken worden van een taak?

Neen, dat mag er zeker niet. Wat niet wegneemt, dat hij er, als iederen vriend, ter dege een hééft. Spreekt men over een vriend met betrekking tot zijn taak, dan heeft men het tegelijk over het *karakter* van zijn vriendschap. Nu, dat dóet men niet, tenzij dan terloops en onder elkander, zeggende, dat hij zulk een ècht, zulk een góed vriend is. De „taak” van den vriend, ook van onzen Vriend, is precies datgene, waarover men zich het minst druk maakt tenzij . . . er iets hapert aan den aard van de vriendschap. De vriend is er, hij komt, men schudt hem hartelijk de hand, heet hem welkom en spreekt met

hem van hart tot hart. Kan men dat niet doen, welnu, dan is hij immers niet de vriend?

Zoo is het ook met ons blad. Over zijn taak praat hij niet en zeker niet graag. Hij *bewijst* zijn vriendschap door te spreken als een vriend, zich te gedragen, tot elk lid van het gezin als een vriend. De eenige keer, dat zijn „taak” in het geding komt is ’t oogenblik, waarop hij, bij alle vriendschap, eens ronduit zeggen moet, waar ’t op staat.

Wie praat er over de beteekenis van zijn vriend? Die *heeft* hij, ongetwijfeld. En dan precies in zooverre hij vriend is. Jawel, wij zijn niet gewoon, ons de beteekenis voor ons leven van onze vrienden te realiseeren. Wij weten in ons hart heel wel, dat en wat zij voor ons zijn. Maar de beteekenis gaan specificereen en in finesses stellen voor onze aandacht? We denken er niet aan!

Daarom valt het ook zoo moeilijk, op dit oogenblik en met betrekking tot onzen Vriend van iederen maand, te spreken over zijn beteekenis „voor ons Christelijk volksdeel”. Stel u voor, lezer, dat ik tot u zeggen zou: „Wij, de redactie en de medewerkers van „De Vriend des Huizes,” willen wat beteekenen voor onze Christelijke lezers. Wij willen het onze bijdragen tot hun ontspanning en hun geestelijke groei en in die „bijdrage” steekt onze beteekenis en de beteekenis van ons blad.” Zoudt gij niet, hoezeer dit alles ook *in abstracto* waar moge zijn, meenen, dat wij onuitstaanbaar pedant zijn?

Daarom: het is al even moeilijk, objectief en zonder pedant te schijnen te spreken van de taak als van de beteekenis van ons tijdschrift.

Zij zijn er, en de een door de ander, maar moet *ik u* daarvan nog overtuigen? U, die (naar het omslag mededeelt) „elken Vrijdag voor elken eersten Zondag der maand” (wat een uitzoekerij!) het tijdschrift in uw brievenbus vindt? Ge kent het blad al jaren, of ge kent het nog maar kort. Doch in beide gevallen weet ge wel, ook zonder feestredenaar, dat de redactie, de medewerkers en de jongens van de drukkerij onvermoeid arbeiden om het blad als een vriend te doen kennen, het eenvoudig een huisvriend te doen *zijn*. Gelukt het, dien taak goed te vervullen, dan is hun arbeid ook van werkelijke, zij het onomschrijf-bare beteekenis voor uw leven als Christen. De medewerkers, die voor u schrijven, de redactie, die hun werk kiest en keurt en plaatst, gaan *niet* uit van de veronderstelling, dat gij, lezer, toes en voorlichting, stichting en opbouwning behoeft en dat *zij* die wel aandragen zullen. Neen, hun verhalen, gedichten en artikelen willen eenvoudig tot u spreken en dat doen zooals Christenen tot u het woord richten. Dat wil zeggen: als menschen, wier leven anders is geworden sinds ze Jezus Christus hebben erkend als hun Heer en wier woorden daarvan altijd in geringer of ruimer mate, getuigenis afleggen.

Zit daarachter een taak? Men behoeft het toch niet te vragen!

Heeft het getuigen beteekenis?